

Ellátások betegség esetére – **betegszállítás, mentés**

Az általános szóhasználatban a mentés és a betegszállítás fogalma gyakran keveredik, ezért a betegszállítás kifejezés tartalmát el kell különíteni a mentés jelentésétől.

[Mentés](#)

[Betegszállítás](#)

[Betegszállítás igénybevétele](#)

Mentés

A mentés az azonnali egészségügyi ellátásra szoruló betegnek a feltalálási helyén, mentésre feljogosított szervezet által végzett sürgősségi ellátása, illetve az ehhez szükség szerint kapcsolódóan - az egészségi állapotának megfelelő ellátásra alkalmas - legközelebbi egészségügyi szolgáltatóhoz történő szállítása, valamint a szállítás közben végzett ellátása.

Mentésnek minősül például:

1. személyi sérüléssel járó baleset, tömeges baleset, katasztrófa,
2. ha életveszély vagy annak gyanúja áll fenn,
3. heveny vagy riasztó tünetekkel járó esetek, ha a sürgősségi ellátás elmaradása életveszélyhez, maradandó egészségkárosodáshoz vagy a gyógyulás elhúzódásához vezethet,
4. a szülészeti esemény,
5. ha az erős fájdalom vagy egyéb súlyos heveny tünet csillapítása sürgős orvosi beavatkozást igényel,
6. heveny tudatzavar, (az ittasság miatt bekövetkezett tudatzavar is)
7. veszélyeztető állapot vagy annak gyanúja.

Továbbá mentésnek minősül – a sürgősség igényétől függetlenül – az orvos által rendelt:

- olyan mentőfeladat, amely során a beteget legalább mentőápolói felügyelettel a feltalálási helyéről egészségügyi intézménybe szállítják (mentőszállítás), vagy
- a beteg legalább mentőápolói felügyeletét igénylő - gyógyintézetből gyógyintézetbe történő - őrzött szállítása annak érdekében, hogy a beteg szállítása közben szükség esetén azonnali egészségügyi ellátásban részesülhessen.

Mentésnek tekintjük még az **életmentő orvosi eszköz és gyógyszer, valamint átültetésre kerülő szerv sürgős szállítását**, sőt, az életmentést végző orvosok helyszínre szállítását is. E témához tartozónak kell tekinteni az ún. mozgóórséget, azaz a balesetek helyszínén, továbbá tömeges balesetek és rendkívüli esetek kárhelyén a helyszín biztosításának, illetve a veszélyhelyzet elhárításának idejére meghatározott helyen és ideig biztosított mentési készenlétet is, illetve a rendezvény helyszínén, térítés ellenében, meghatározott helyen és ideig tartó rendezvénybiztosítást is.

A közterületen vagy nyilvános helyen tartózkodó, magatehetetlen ittas személyt is a mentőszolgálat szállítja az egészségügyi szolgáltatóhoz – legfeljebb 24 óráig tartó – megfigyelésre vagy ellátásra, kijózanítás céljából.

Az azonnali, sürgős gyógyintézeti ellátásra szoruló beteget az állapotának megfelelő ellátásra alkalmas legközelebbi gyógyintézetbe szállítja a mentőszolgálat.

A mentés a végzett tevékenység típusa szerint lehet

- általános mentés,

- koraszülött mentés és koraszülött szállítás,
- mozgóórség,
- őrzött betegszállítás
- mentőszállítás
- rendezvény egészségügyi biztosítása.

Az a szállítás minősül *mentési készenlélet igénylő őrzött szállításnak*, amelynek során – orvosi elrendelés alapján – a beteget orvosi, mentőtiszti vagy mentőápolói, illetve neonatológiai szállítás esetén neonatológiai szakorvosi, illetve gyermek intenzív terápiás szakápolói felügyelet mellett szállítják gyógyintézetből gyógyintézetbe.

Az a mentőfeladat számít *mentőszállításnak*, amely során a beteget orvos megrendelésére legalább mentőápolói felügyelettel – azonnal, illetve legfeljebb 2 órán belül – szállítják egészségügyi intézménybe a feltalálási helyéről.

A mentés igénybevételéhez való jog a Magyar Köztársaság területén – állampolgárságra vagy egészségbiztosítási jogviszony fennállására való tekintet nélkül – mindenkit megillet.

Az egészségügyi intézménynek az életveszélyes állapotban lévő beteget haladéktalanul, más beteget a mentőegység megérkezésétől számított 10 percen belül kell átvenni a mentőegységtől, vagy további 15 percen belül kell dönteni a beteg továbbküldéséről.

A mentés kezdeményezése:

Az 1-7-ig számozással jelzett felsorolásban foglalt esetekben BÁRKI jogosult mentőt hívni, vagyis ezekben az esetekben a mentést nem orvos is kezdeményezheti.

A mentés kérése során a bejelentőnek közölnie kell a saját nevét, a bejelentéskor használt *telefonszámát*, a mentésre okot adó esemény jellegét és helyét, a betegek/sérültek számát és az észlelt tüneteket, illetve a mentésirányító által még kért további információkat is.

Ha a mentést **orvos kezdeményezi**, ún. „mentési utalványt” kell kitöltenie, és a mentés megrendelésekor közölnie kell:

- a beteg nevét és tartózkodási helyét,
- a mentés sürgősségét, illetve a mentési készenlélet igénylő őrzött szállítás időpontját, valamint a szükséges mentőegység szintjét,
- a mentést indokoló, illetve a szállítás közbeni ellátás szempontjából lényeges kórismét,
- a mentéssel kapcsolatos különleges igényeket (vákuummatracban vagy inkubátorban történő szállítás, lélegeztetés szükségessége, folyamatos monitorozás igénye, egyéb),
- egészségügyi intézménybe utalás esetén a célintézet nevét és a helybiztosítás megtörténtét, illetve a fogadó orvos nevét,
- saját nevét és orvosi bélyegzőjének számát.

A mentést kezdeményező orvos a mentőegység megérkezéséig a mentés általa meghatározott szintjének megfelelő felügyeletet köteles biztosítani.

A Mentőszolgálat hívása mentés céljából akkor indokolt, ha pl.

- életveszély, vagy annak gyanúja,
- minden heveny, akut tünetekkel járó megbetegedés, illetve egészségkárosodás esetén, ha a sürgősségi orvosi szakellátás (oxyológiai ellátás) késlekedése életveszélyhez, maradandó egészségkárosodáshoz vezethet,
- személyi sérüléssel járó baleset, tömeges baleset, katasztrófa esetén,

- csak orvosi beavatkozással csillapítható, heveny fájdalom vagy egyéb súlyos egészségkárosodásra utaló tünet esetén,
- ha a pszichiátriai beteg közvetlen veszélyeztető magatartást tanúsít, és ez csak azonnali pszichiátriai intézeti gyógykezelésbe vétellel hárítható el,
- szülő nő, illetve újszülött/koraszülött első egészségügyi szakellátása, illetőleg őrzött szállítása érdekében.

Életmentő orvosi eszköz, gyógyszer, munkacsoport mentés keretében való szállításának rendelése
Amennyiben az életmentő orvosi eszközhöz és gyógyszerhez való hozzájutás más módon nem biztosítható, ezek szállításának rendelésére az egészségügyi intézmény osztályvezető főorvosa vagy az ügyeletvezető jogosult.

Transzplantáció esetén az agyhalál állapotában lévő szervdonor, a kiválasztott recipiens, a szervkivétel végző munkacsoport tagja(i), a kivett, illetve beültetésre kerülő szerv, a szervbeültetést végző munkacsoport tagja(i) szállításának rendelésére a transzplantációs riadóban részt vevő egészségügyi intézmény e feladattal megbízott munkatársa jogosult.

Betegszállítás

A betegszállítás célja, hogy az orvos rendelése alapján biztosítsa **az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférést** abban az esetben, ha mentőápolói felügyeletet nem igényel az eset, és az egészségügyi ellátás **elérhetősege másként nem biztosítható**. Azt, hogy az egészségügyi ellátás elérhetősege nem biztosítható másként, akkor lehet megállapítani, ha a beteg

- szállításra szorul, de egészségi állapota nem indokolja mentés igénybevételét, vagy
- csak speciális testhelyzetben szállítható, vagy
- mozgásában korlátozott, járóképtelen, vagy egészségi állapota nem teszi lehetővé tömegközlekedési vagy más szokásos közlekedési eszköz használatát, vagy
- fertőzésveszély vagy kóros magatartása miatt közforgalmú járművet nem vehet igénybe, vagy
- ellátásának eredményességét tömegközlekedési vagy más szokásos közlekedési eszköz hiánya vagy annak igénybevételéből eredő késedelem vagy más tényező veszélyeztetné.

A betegszállítás a gyógyintézetből **elbocsátott beteg otthonába történő szállítás során** akkor vehető igénybe, ha az ellátást követően a beteg

- szállításra szorul, de egészségi állapota nem indokolja mentés igénybevételét, vagy
- csak speciális testhelyzetben szállítható, vagy
- mozgásában korlátozott, járóképtelen, vagy egészségi állapota nem teszi lehetővé tömegközlekedési vagy más szokásos közlekedési eszköz használatát, vagy
- fertőzésveszély vagy kóros magatartása miatt közforgalmú járművet nem vehet igénybe,

és e feltételek közül valamelyik miatt a gyógyintézetet más módon nem tudja elhagyni.

A beteg otthonába akkor vehető még igénybe betegszállítás, ha a betegnek a fekvőbeteg-gyógyintézetből az otthonába történő eljutása az elbocsátásának naptári napján, illetve más esetben ésszerű időn belül másként nem biztosított.

A betegszállítás a beutalásra jogosult orvos betegszállító utalványon való beutalása alapján térítésmentes, de szükség szerint térítés ellenében bárki jogosult betegszállítást rendelni. Térítésköteles betegszállítást csak az egészségbiztosítási jogviszony keretében végzett szállításon felüli kapacitása terhére vállalhat a szolgáltató.

A betegszállítás igénybevétele

A betegszállítást kérheti:

- a beutalásra jogosult orvos,
- az orvos kijelölése alapján az egészségügyi dolgozó (ápolónő és asszisztens)

A betegszállítás rendelésénél meg kell határozni a sürgősségi igényt (6 órán belüli, 24 órán belüli, meghatározott időpontra kért, illetve tervezett időpontokban ismétlődő), hogy milyen kísérettel (betegkísérő, kíséretet nem igénylő), mely betegszállító járművön (mentőkocsi, fekvő vagy ülőbeteg szállító kocsi), egyénileg vagy más beteggel együtt történhet a szállítás.

A betegszállító elsősorban a sürgősebb eseteket teljesíti, ezért ha nem rendelkezik megfelelő kapacitással, erről a szállítást kérőt, illetve a beteget értesíti.

Az orvosnak, vagy saját rendelés esetén a szállítást kérő betegnek a következő adatokat kell közölni a betegszállítást végző szolgáltatóval:

- beteg neve, életkora
- 14 éven aluli gyermek esetén a szülői, gondozói kíséret igényét
- a szállítást indokoló, illetve a szállítás szempontjából lényeges kórisme
- a betegszállítás megkezdésének idejét (6 órán belül, 24 órán belül, tervezett időpontokban történő ismétlődő)
- betegszállítás körülményeit (ülve, fektetve, stb),
- azt, hogy a betegszállítás mentő(szak)ápolói kíséretet nem igényel,
- a betegfelvétel és a betegátadás helye,
- a megrendelő neve, telefonszáma, a megrendelő orvos neve és orvosi bélyegzője száma
- kúraszerű kezelésre szóló megrendelés esetén a rendelő orvosnak a szállítás megrendelése, illetve ütemezése előtt a betegszállító és a kezelő intézménnyel egyeztetnie kell a kezelés első időpontjáról, a további kezelésekre vonatkozó betegszállítás megrendelése a kezelést végző intézmény orvosának feladata.

A betegszállítási utalványt az orvos kitöltés után átadja a betegnek vagy hozzátartozójának, és azt a helyszínre érkező, betegszállítási tevékenységet végző személynek át kell adni.

Ha a betegszállítást nem az orvos rendeli, a betegszállítást végző szervezet tájékoztatja a szállítást kérőt a várható költségekről.

Az egészségügyi intézménynek a beteget 10 percen belül át kell venni vagy – amennyiben a beteget nem tudja ellátni – döntenie kell a továbbszállításáról.

JOGSZABÁLYOK

[1997. évi CLIV. törvény az egészségügyről](#)

[érintett szakaszok: 3. § g\) 94–97. §](#)

[1997. évi LXXXIII. törvény a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól \(Ebtv.\)](#)

[érintett szakaszok: 2. § \(1\), 3. §, 5/B. § aa\) b\), 6. § \(2\), 17. § 38/B. §](#)

[217/1997. \(XII.1.\) Korm. rendelet a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény végrehajtásáról](#)

[érintett szakaszok: 5. § \(5\) 21. §](#)

19/1998 (VI.3.) NM rendelet a betegszállításról

50/1997. (XII.17.) NM rendelet a betegszállításra jogosító kúraszerű kezelésekről

322/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet az Országos Mentőszolgálatról

5/2006. (II. 7.) EüM rendelet a mentésről